

Kirkkonummen kunnanhallituksen
jäsenille ja varajäsenille

Kunnanhallituksen kokous 27.6.2022 – Kolabackenin suurjännitemaakaapelin YVA-selvityksen tarve

Kunnanhallituksen esityslistalla 27.6. kokouksessa on kunnanjohtajalta saamamme tiedon mukaan otsikko-
asiaan liittyvä asiakohta. Pyydämme, että kunnanhallituksen jäsenet tutustuvat alla olevaan selvityk-
seemme hankkeesta ja edellyttävät ELY-keskukselta YVA-selvityksen tekoa maakaapelihankkeesta.

YVA-selvityksestä

Fortum OYJ:n suunnitelma linjata 2*400 kV:n suurjännitevoimajohdon maakaapelointi omakotitalojen piho-
jen läpi Mankin, Luoman ja Masalan kylissä vaatii ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA). YVAN
avulla pyritään vähentämään tai kokonaan estämään tarkastelun kohteena olevan hankkeen haitallisia ym-
päristövaikutuksia. YVA on suunnittelun apuväline, jonka tulokset on otettava huomioon hankkeen lupahar-
kinnassa. Menettelyä ohjaa ja valvoo yhteysviranomaisena toimiva ELY-keskus.

YVAan saavat osallistua kaikki ne, joihin hanke voi vaikuttaa. Tiedonsaanti ja osallistuminen ovat menette-
lyn kulmakiviä. Lainsäädännössä on määritelty hankkeet, joista on aina tehtävä ympäristövaikutusten arvi-
ointi. Tällaisia hankkeita ovat mm. yli 15 km pitkät suurjännitevoimajohdot. Menettelyä voidaan kuitenkin
soveltaa myös muihin kuin laissa mainittuihin hankkeisiin, jos niistä katsotaan aiheutuvan merkittäviä hai-
tallisia ympäristövaikutuksia, kuten Kolabackenin maakaapelihankkeella.

Kolabackenin hanke on ensimmäinen laatuaan Pohjoismaissa

Hanke on ensimmäinen laatuaan Pohjoismaissa. Käsittelemme mukaan missään ei aiemmin ole asennettu
suurjännitevoimajohtoja asuinkiinteistöjen välittömään läheisyyteen. – Fortum ei ole kyennyt osoittamaan
yhtään referenssiä, joka edes läheisesti vastaisi nyt suunniteltua menettelyä asentaa suurjännitevoimajohto
asuttujen omakotitalojen pihamaille. EU-alueella maakaapeloidut, tämän kokoluokan suurjännitevoimajoh-
dot on turvallisuus- ja huoltosyistä asennettu erillisiin tunneleihin yli kymmenen metrin syvyyteen. Näin on
toimittu mm. Suur-Lontoon ja Suur-Berliinin alueilla, joissa suurjännitevoimajohtoja on maakaapeloitu mm.
yhdistämään esikaupunkialueiden sähkön jakelua.

Hankeen terveysriskit

Muistutamme taas kerran, että on tunnustettu tosiasia, että magneettikentille altistuminen aiheuttaa leu-
kemiaa. 1970-luvun loppupuolelta lähtien on julkaistu yli 25 väestötutkimusta, joiden yhteisanalyysit viit-
taavat siihen, että voimajohdon läheisyydessä lasten leukemia voisi lisääntyä, kun magneettivuontiheys ylit-
tää 0,4 μ T. Maailman terveysjärjestön syöväntutkimuskeskus IARC on luokitellut magneettikentät mahdol-
liseksi syöpää aiheuttavaksi tekijäksi. (Duodecim: Terveyskirjasto)

Fortumin eri tilaisuuksissa esittelemät suunnitelmat maakaapelin toteuttamisesta eivät anna objektiivista
perustetta arvioida magneettivuon tiheyden jakaumaa kaapelin läheisyydessä. STUKin ”riskirajana” esit-
tämä 0,4 mikroteslaa on asukkaiden saamissa ja heille esitetyissä selvityksissä osoitettu saavutettavan ko-
vin erilaisilla etäisyyksillä kaapelin keskipisteestä.

Tärkeää on myös se, että Fortum ilmoittaa TEM:ille lähettämänsä lunastus-/toteutuslupahakemuksensa liitteissä, että tarkoituksena on käyttää molempia suurjännitevoimajohtoja samanaikaisesti. Toinen johto ei siis ole vain varalla, kuten Fortum on aiemmin todennut asian olevan. Jos molemmissa johdot ovat samanaikaisesti sata- tai lähes sataprosenttisesti käytössä, eivät magneettivuon tiheydestä nyt esitetyt laskelmat kuvaa tätä tilannetta lainkaan. – Merkillepantavaa on myös, että Fortum samoissa liitteissä ilmoittaa myönsä kaapelin datakeskushankkeen investoijalle eli Microsoftille. – Asukkaiden kannalta tämä näyttäytyy toimintana, jossa Fortum toteuttaa hanketta minimivaatimuksin tai ne jopa alittaen ja sanoutuu välittömästi irti vastuista. Tämänkin vuoksi YVA-selvitys on välttämätön.

Varovaisuusperiaate

Hankesuunnitelman epätarkkuuksien ja riskirajan häilyvyyden vuoksi hankkeessa tulisi ehdottomasti noudattaa myös ns. *varovaisuusperiaatetta*:

YK, Euroopan Unioni ja Suomen laki tuntevat käsitteen varovaisuusperiaate, josta STUKn julkaisu "Sähkömagneettiset kentät terveysriskinä" toteaa mm.:

"Sähkömagneettisia kenttiä koskevat altistumisrajat ovat riskinhallinnan keskeinen lähtökohta. Ongelma on kuitenkin siinä, että ei ole täyttä varmuutta siitä kuinka paljon altistumista pitäisi rajoittaa, koska tutkimustieto on osin puutteellista ja kenttien biologiset vaikutusmekanismit ovat hyvin monimutkaisia. Tämä tilanne on varsin tyypillinen monille ympäristön terveysriskeille.

Varovaisuusperiaate lähtee siitä, että monia riskejä on syytä rajoittaa etukäteen, vaikka riittävää tietoa niiden haitallisesta vaikutuksesta ei vielä olisi. Varovaisuusperiaate on paikallaan silloin, kun on tieteellisillä perusteilla mahdollista olettaa, että riski on olemassa ja siitä voi koitua vakavia ja pysyviä seurauksia ihmisen terveydelle ja hyvinvoinnille."

ELY-keskuksen alaisuudessa tehtävä YVA-selvitys antaisi pohjan riskianalyysin teolle ja varovaisuusperiaatteen noudattamiselle sekä voitaisiin arvioida, miten magneettivuon tiheys jakautuu, kun molemmat kaapelit ovat täydessä käytössä. Fortumin selvityksissä ja suullisissa "selvennyksissä" ei edes mainita sanaa *riski* tai *varovaisuusperiaate*.

Vaihtoehtoiset kaapelireitit Kolabackeniin

YVA-selvityksen tarve tästä hankkeesta on tärkeä erityisesti siksi, että Fortum väittää tekemiensä selvitysten perusteella (joita emme useista pyynnöistä huolimatta ole nähneet) nykylinjauksen omakotitalojen pihamaiden läpi olevan ainoa mahdollinen. Esimerkiksi luontevin reitti Espoonlahden pohjaa pitkin ei ole Fortumin ilmoituksen mukaan mahdollinen, koska "Natura-alueella elää uhanalainen ja luonnonsuojelulla suojeltu meriupokaskuoriainen (molemmilla rannoilla), joka estää kaikenlaisen samentumista aiheuttavan vedenalaisen kaivamisen."

ELY-keskus, jonka tehtävä on huolehtia suojeltujen luonnonarvojen säilymisestä, ei ole lausunut maakaapelin linjauksesta Espoonlahden pohjaan, eikä selvitystä hankeen vaikutuksista Natura-alueen luontoarvoihin ole tehty. Lisäksi DNA Oy on saanut ELY-keskukselta luvan datakaapelin vetämiseksi Kolabackeniin Espoonlahden pohjaa pitkin.

Samoin ns. pohjoinen reitti, jossa kulkee valmis suurjännitevoimajohto, on tutkimatta. Fortum ilmoittaa, että Fingridin Estlink-kaapeli ja asuintalojen läheisyys estävät tämän vaihtoehdon. Fingridin toimittamista materiaaleista voi kuitenkin lukea, että Fingrid odottaa tarkempaa suunnitelmaa voidakseen tehdä arvion hankkeen toteuttamismahdollisuuksista. Materiaaleissa ei ole Fingridin kielteistä lausumaa hankkeesta.

Kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet asuinympäristönsä turvallisuuteen

Meriuposkuoriainen on kieltämättä uhanalainen ja suojeltu laji. Kirkkonummen asukkaat eivät ole. Mutta asukkaat maksavat veroillaan kunnan toiminnan. Kuntalaisten mahdollisuudet vaikuttaa kunnan kehittämiseen ja kunnan tekemiin päätöksiin tapahtuu kuntademokratian kautta kuntavaaleissa. Vaaleissa valitut luottamushenkilöt ovat vastuussa äänestäjilleen ja tekevät näistä lähtökohdista päätöksiä. Olemme koettaneet informoida luottamushenkilöitä hankkeen vaikutuksista ja he ovat mielestämme ymmärtäneet kaapelilin aiheuttamat riskit ja tehneet päätöksiä sen mukaisesti.

Luottamushenkilöiden muodostamat kunnan päätöksentekuelimet ovat tehneet seuraavat päätökset Kolabackenin suurjännitevoimajohdon maakaapeleista:

Kolabackenin asemakaavaa käsiteltäessä mm. seuraavat päätökset on tehty:

Yhdyskuntatekniikan lautakunta 17.6.2021:

Yhdyskuntatekniikan lautakunta päätti lisätä päätökseen seuraavan ponnen: Lautakunta toivoo, linjausta tehtäessä, että datakeskuksen 2 x 400 kV:n korkeajännitemaakaapelin linjaus Espoon sähköasemalta Masalan datakeskukselle toteutetaan turvallisuusperiaatteen mukaisesti riittävän etäällä omakotitalokiinteistöistä ja erityisesti **Masalan Sundsbergintien ja Espoon rajan välisellä matkalla sijoittumaan rautatien ja Kehä III:n väliin.**

Kunnanhallitus 21.6.2021:

Kunnanhallitus päätti yksimielisesti ... evästää jatkosuunnittelua siten, että datakeskuksen 2 x 400 kV:n korkeajännitemaakaapelin linjaus Espoon sähköasemalta Masalan datakeskukselle toteutetaan turvallisuusperiaatteen mukaisesti riittävän etäällä omakotitalokiinteistöistä ja erityisesti **Masalan Sundsbergintien ja Espoon rajan välisellä matkalla sijoittumaan rautatien ja Kehä III:n väliin.**

Kunnanvaltuusto 30.8.2021

Kunnanvaltuusto päätti ehdotuksen mukaisesti seuraavilla lisäyksillä: Jatkosuunnittelu on tehtävä siten, että datakeskuksen 2 x 400 kV:n korkeajännitemaakaapelin linjaus Espoon sähköasemalta Masalan datakeskukselle toteutetaan turvallisuusperiaatteen mukaisesti riittävän etäällä asuinkiinteistöistä ja erityisesti **Masalan Sundsbergintien ja Espoon rajan välisellä matkalla sijoittumaan rautatien ja Kehä III:n väliin.**

Masalan osayleiskaavaa käsiteltäessä mm. seuraavat päätökset on tehty:

Yhdyskuntatekniikan lautakunta 29.9.2021:

Datakeskuksen 2 x 400 kV:n korkeajännitemaakaapelin linjaus Espoon sähköasemalta Masalan datakeskukselle siirretään turvallisuusperiaatteen mukaisesti **Masalan keskustan osalta Sundsbergintien ja Kaava-alueen rajan välisellä matkalla sijoittumaan rautatien ja Kehä III:n väliin.**

Kunnanhallitus 25.10.2021:

Aiempien päätösten mukaisesti 400kV kaapelilinjaus tulee edelleen pyrkiä siirtämään siten, että se kulkee **kaava-alueen linjauksen pohjoispäässä junaradan ja Kehä III-välissä.**

Yllä olevien päätösten perusteella voi vetää vain yhden johtopäätöksen: Kirkkonummen kunnan tahto on, että suurjännitemaakaapeli on mainitulla alueella vedettävä KehäIII:n ja rantaradan väliselle alueelle ja ennen kaikkea sitä ei tule vetää asutuksen välittömään läheisyyteen.

Kun nyt näyttää siltä, että kunta ei halua aktiivisesti myötävaikuttaa siihen, että kunnan useaan kertaan vahvistamaa päätöstä kaapelireitin sijoittumiseen ajettaisiin eteenpäin, on vähintään kohtuullista, että YVA-

selvityksen kautta vihdoinkin saadaan tietoa siitä, mitä ympäristövaikutuksia - siis terveysvaikutuksia - suurjännitevoimajohdon maakaapeloinnilla omakotitalojen pihamaille on. Omakotitaloissa asuvien perheiden terveys on vaarassa, samoin uhka suurista taloudellisista menetyksistä kiinteistöjen markkina-arvojen romahtamisessa. – Nämä lienevät vähintään yhtä keskeisiä tietoja kuin arvio siitä, että Espoonlahden merivesi saamettuu kaapelin asentamisen ajaksi meriuposkuoriaisen laajan populaation sijaintialueella.

Asukkaat Luomankylässä odottavat, että kunta vaatii YVA-selvityksen tekoa maakaapelista.

Luomassa 22. päivänä kesäkuuta 2022

Tuula Saari
puheenjohtaja

Luoman Kyläyhdistys - Kirkkonummi ry
Bobäcks Byaförening - Kyrkslätt rf